

LJUDSKA PRAVICA

Leto IV.

GLASILO DELAVCEV IN KMETOV

Štev. 1.

Utrdimo zvezo delavcev in kmetov

Dobro leto je minilo od sestankov v Celju in v Ljubljani, ko so predstavniki delavcev in kmetov iz vse Slovenije postavili temelje zvezi delovnega ljudstva Slovenije. Kmalu nato je bil po vsej Sloveniji razširjen proglas zveze delovnega ljudstva, ki ga je podpisalo 96 uglednih delavcev, kmetov, obrtnikov in intelektualcev iz vseh slovenskih okrajev. V tem proglasu je bilo jasno povedano, kaj hoče delovno ljudstvo Slovenije, in pokazana je bila pot, po kateri si je mogoče do zahteve priboriti. O božiču 1939. je izšla tudi »Ljudska pravica«, ki je začelo delo še bolj utrdila.

Ta val delavsko-kmečkega gibanja, to živo povezovanje borb

benih delavcev in kmetov je vso gospodo, zlasti pa klerikalno gospodo na vodstvu JRZ hudo prestrašilo. V tem strahu za svojo protiljudsko oblast je Cvetković-Maček-Koroševa vlada začela z divjim preganjanjem in zatiranjem gibanja. Sledile so preiskave, aretacije, sodni procesi in pošiljanje cele vrste podpisnikov proglasa v koncentracijsko taborišče v Bileče.

Protiljudski reakciji je res uspelo zatreti »Ljudsko pravico«

in trenutno zavrti organiziranje odborov in širokega gibanja zveze delovnega ljudstva. Toda zadušiti gibanje, zatreti borbena volja delavcev in kmetov ter vsega ljudstva za skupen boj proti zatiranju in izkoriščanju gospode kapitalistov, veleposestnikov, kulakov in spekulantov, to se reakciji ni posrečilo. Nasprotno, zavest in borbena volja slovenskih delovnih množic je v tem letu neprimerno narasla. To so pokazale neštete akcije in demonstracije proti draginji, gibanja in štrajki za zvišanje mezd, borba proti koncentracijskim taboriščem in drugim nasiljem današnje vlade, borba za naslonitev na Sovjetsko Zvezo, gibanje za pomoč žrtvam reakcije ter španskim dobrovoljcem itd. Vse to se kljub terorju in zastrašenju vlade in njenih žandarjev in kljub nekaterim slabostim, med katere spada zlasti ta, da ni bilo dovolj popularizirano geslo zveze delavcev in kmetov, — zliiva v mogočno gibanje delovnega ljudstva, vse to gibanje ustvarja mogočno zvezo delavcev in kmetov. Zaman so vsi poskusi kapitalistične gospode, da bi razdrila to zvezo, da bi prikazala, da imata kmet in delavec različne koristi, in da bi ustvarila razdor med njima. To se ji sedaj ni posrečilo, v prihodnje se ji bo še manj.

Čvrsta in močna zveza delavcev in kmetov je danes bolj potrebna kakor kdajkoli prej. Predvsem je danes položaj slovenskega delovnega ljudstva veliko težji kakor pred letom dni. Vojna, draginja, mobilizacija, spekulacija fabrikantov in veletrgovcev, slaba letina in zločina izvozna politika vlade, vse to spravlja slovensko delovno ljudstvo v vedno večjo bedo in pomanjkanje. Razen tega pa vlada s svojo protisovjetsko politiko spravlja Jugoslavijo v nevarnost, da bo zapletena v imperialistično vojno in v njej pooteptana in uničena. Danes med širokimi množicami že dozoreva spoznanje, da si more delovno ljudstvo edino v borbi za zrušitev današnje vlade popraviti svoj položaj in ohraniti mir. Toda dozoreva tudi spoznanje, da se delavec ne more uspešno in vztrajno boriti brez pomoči kmečkega ljudstva in da si kmet ne more priboriti svojih zahtev brez pomoči delavstva. Tem bolj je potreben skupen boj za skupne zahteve vsega delovnega ljudstva: za mir, za politično svobodo in za trdno zvezo s SSSR. Danes pa tudi vedno bolj zori in se približuje čas, ko bo delovno ljudstvo enkrat za vselej obracunal s kapitalistično in veleposestniško gospodo in si za vselej priborilo oblast ter doseglo popolno gospodarsko in politično svobodo. Zmagati v tej odločilni borbi z vso reakcionarno gospodo pa bo mogla samo trdna in jednolika zveza delavcev in kmetov.

Zato je najvažnejša naloga vsakega zavednega delavca in kmeta, graditi in utrjevati zvezo delavcev in kmetov. Trdna, močna in široka pa bo ta zveza le, če bo grajena v borbah za vsakdanje zahteve delavcev in kmetov, v vsakdanjih borbah za gospodarske in politične zahteve delovnega ljudstva. V teh borbah ustvarjajo in bodo ustvarjali delavci in kmetje svoje borbene organe (razne akcijske, štrajkovne, protidraginjske odbore, odbore za borbo proti reakciji, odbore za boj za naslonitev na Sovjetsko Zvezo), v teh borbah bodo rasti politični odbori zveze delovnega ljudstva — odbori delavcev po tovarnah in kmetov na vasi.

Tako zgrajena bo zveza delavcev in kmetov nepremagljiva sila, ki ne bo samo uspešno branila pravic delovnega ljudstva pred napadi združenih kapitalistov in veleposestnikov, ampak bo tudi izvajala slovenskemu delovnemu ljudstvu trajno in popolno osvoboditev.

Gradimo in utrjujmo čvrsto zvezo slovenskih delavcev in kmetov!

Gradimo zvezo delovnega ljudstva Slovenije!

Nov zločin reakcionarne vlade

30. decembra je vlada razpustila URSSJ (Ujedinjeni Radnički Sindikatni Savez Jugoslavije), edino razredno inobremen najmočnejšo delavsko strokovno zvezo v Jugoslaviji.

Zakaj je vlada to storila? Zato, ker so bile Ursove organizacije kapitalistom trn v peti. Z njihovo pomočjo je delavstvo vodilo borbo proti draginji, za višje mezde, proti naraščajočemu izkoriščanju delavstva. Ursove organizacije so bile spekulantom in velekapitalistom ovi, da niso mogli še bolj povečati svojih profitov. Razen tega pa se vlada vse bolj pripravlja na vstop v vojno in ji je zato potrebno razbiti delavske sindikate in oslabil s tem delovno ljudstvo, ki je proti taki imperialistični vojni.

Razpust Ursa je torej naperjen proti vsemu delovnemu ljudstvu, ker je priprava za še večjo draginjo in pomanjkanje, za še večje zatiranje ljudskega gibanja, ker je priprava za vstop Jugoslavije v vojno.

Pri vsem tem zločinskem delu reakcionarne vlade so sodelovali izdajalski socialdemokratski voditelji. Zavestno in hote so slabili strokovno gibanje. Izključevali so cele strokovne zveze, ker se niso slepo pokorile njihovemu izdajalskemu vodstvu. Ti ogabni hlapi kapitalizma so se celo javno zvežali s policijo proti delavstvu. Tako sta socialdemokratska izdajalec Bricej in Čeh poklicala v Mariboru policijo na pomoč, da je dožejala iz delavskega doma razredne strokovne organizacije.

Črne namere kapitalistične vlade in njenih socialdemokratskih hlapev pa se ne bodo uresničile. Razpust Ursa ne bo zadušil rastočega gibanja delovnega ljudstva. Leta 1929, ko je Živković razpustil Nezavisne sindikate, delavski razred ni mogel odločno nastopiti proti temu, ker je bil razbit in oslabiljen. Danes pa je proletariat Ju-

goslavije močan in enoten kakor še nikoli prej. Na Hrvaškem, v Srbiji, v Dalmaciji in drugod je delavstvo odgovorilo na razpust Ursa s štrajki in demonstracijami, s hodi po fabrikah in delavnicah in s tisoči in tisoči protestov na vlado.

Val nezadovoljstva in protestov se dviga tudi v Sloveniji. Toda boj proti razpustu mora slovensko delavstvo razširiti in poglobiti. Naj ne bo fabrike in delavnice, kjer se ne bi vršil miting proti razpustu, od koder ne bi poslali proteste reakcionarni vladi. Iz vsake tovarne in delavnice naj se čuje glas za svobodo organiziranja in štrajka. Na udarec protiljudske vlade odgovorimo s še močnejšim protitudarcem — organizirajmo borbo za povišanje mezd, borbo proti draginji in spekulaciji, proti novim davkom in drugim načinom povečanja izkoriščanja delovnega ljudstva.

Preprečimo, da bi nekateri izdajalski birokrati ZZD, NSZ in JSZ kovali zase korist iz tega zločina vlade in razbijali delavske vrste. Združimo se še bolj trdno v tovarnah in delavnicah. Z razpustom je prizadet ves delavski razred in razpust IRS-a je prvi korak k razpustu JSZ in NSZ. Zato se moramo v enotno boriti proti razpustu, za svobodo organiziranja in štrajka, za povišanje svojega vedno slabšega položaja.

Večkrat so se že najbolj reakcionarne vlade v Jugoslaviji morale umakniti pred odločnim protestom delovnega ljudstva. Tudi današnja vlada je lani ustanovila koncentracijska taborišča, toda na pritisk ljudstva jih je morala ukiniti. Tako bo tudi sedaj. Če bomo delavci in delavke iz sleherne tovarne, delavnice in rudnika odločno in enotno nastopili proti razpustu bomo vlado prisilili, da zločinski odlok umakne. In iz te borbe bo delavski razred izšel še močnejši in enotnejši kakor je danes.

Reakcija žaluje za svojim voditeljem

Globoka žalost je prevzela vso jugoslovansko reakcionarno gospodo ob nenadni smrti dr. A. Korošca. To je popolnoma razumljivo, kajti Korošec je bil v resnici voditelj vseh reakcionarnih in protiljudskih sil ne samo v Jugoslaviji, ampak na vsem Balkanu. On je bil tisti, ki je neprestano opozarjal gospodo na nevarnost, ki ji preti od zatiranega in teptanega ljudstva. Videl je, kam neogibno vodi boj delavcev in kmetov, in je z vsemi svojimi sposobnostmi in vplivom pomagal gospodi zatirati to gibanje delovnega ljudstva. Posebno se je trudil, zadušiti vsako ljudsko gibanje v Sloveniji, kjer je s svojimi pomagači — nasilnikom banom Natlačenom in jerezevskimi okrajnimi glavarji uvedel pravo strahovlado, ki odvzema ljudstvu še tisto malo svobodin, ki jih ima v drugih delih države.

Razni lažidemokratski politiki (Lončar, klerikalni disidenti itd.) bi radi olespili dr. Korošca in pravijo, da je postal protiljudski politik šele po volitvah 1. 1935., ko se je spajdal s Stojadinovićem. To pa ni res. Korošec je postal voditelj velekapitala, veleposestnikov ter kulakov in je vodil protiljudsko politiko že, ko je po dr. Sušteršiču prišel na vodstvo »Slovenske ljudske stranke«. Ko pa se je podirala Austro-Ogrska, je Korošec stopil na čelo vse jugoslovanske buržoazije ter se zvežal z angleškimi in francoskimi imperialisti in poklical srbsko gospodo na pomoč, da bi slovenske in hrvaške kapitaliste in veleposestnike branila pred delavsko-kmečko revolucijo.

V času vojne revolucionarne krize je bil dr. Korošec v vseh vladah, ki so dušile delavsko in kmečko revolucionarno gibanje. Sam je kot prometni minister v krvi zadušil železničarski generalni štrajk (Zaloška cesta). Ob sprejemanju vidovdanske ustave je bil v opoziciji, toda zato, ker nista bila po godu slovenski buržoaziji in cerkveni veleposeti in ker se je bal, izgubiti vpliv nad slovenskimi kmeti, ki so obračali hrbet SLS. Ob prvi priložnosti pa se je spet zvežal z veleposelsko gospodo. L. 1927. je sklenil bleiški pakt s srbskim reakcionarjem Veljo Vukičevićem in vstopil spet v vlado. Bil je notranji minister, ko so v parlamentu ustretili Radića in druge Hrvate, in je postal predsednik vlade 1. 1928., ko je bilo treba zadušiti revolucionarno gibanje množic. Ta Koroševa vlada je pripravila pet šestojanuarski diktaturi. Tudi v Živkovićevi diktatorski vladi, ki je zadušila vse ljudske pravice in ima na vesti neizmerno zločinov, tudi v tej vladi je bil Korošec minister.

Slovensko kmečko ljudstvo je zaradi te zveze z Živkovićem spet začelo zapuščati SLS in Korošec je moral spet v opozicijo in celo v internacijo. Toda še od tam je spletel zveze z Jevtičević ministrom Stojadinovićem in, ko je Jevtič moral iti, je Korošec postal Stojadinovićev policijski minister z nalogo, da zaduši silno gibanje ljudskih množic, ki se

je pokazalo zlasti ob petomajskih volitvah. To žandarsko nalogo je zvesto vršil, dokler ni tudi Stojadinović moral iti.

Taka je bila vloga dr. Korošca. Kadar je v srbski gospodi trda predla in se ji je oblast majala, je poklicala na pomoč Korošca. Vrgla je kako kost slovenski klerikalni buržoaziji in cerkvi in dr. Korošec je kot zvest hlapec in biršč podpiral oblast srbske gospode, dušil delavsko in kmečko gibanje, razpuščal organizacije, zatiral svoboden tisk, njegov žandarji so ubijali po delavskih predmetih in v hrvaških, črnogorskih ter makedonskih vaseh zavedne ljudke borce, v nešteti glavljah Jugoslavije pa je dal na gnezne načine mučiti tisoče najboljših sinov delovnega ljudstva.

Toda Korošec ni bil samo hlapec velerbske gospode, ampak tudi dober pes čuvaj mednarodne reakcije zlasti zaradi svojega velikega sovražstva do države delavcev in kmetov, Sovjetske Zveze. Ko sta Nemčija in Italija pripravljali napad na Sovjetsko Zvezo, je Korošec skupaj s Stojadinovićem spet nemškemu imperializmu, pomagal razbiti Malo antanto, šel na roke Nemcem pri zasedbi Austrije in Čehoslovaške. Ko pa se je Nemčija ustrašila napasti Sovj. Zvezo in sta na čelo boja proti Sovj. Zvezi stopili Anglija in Francija, se je Korošec obrnil na angleško stran in je ves klerikalni tisk hujskal na vojno proti Nemčiji. Zadnje čase je spet začel podpirati Hitlerja in Musolinija in jima je pripravil pot za zasedbo Jugoslavije, ker je spet upal, da bota Nemčija in Italija branili jugoslovansko gospodo pred delovnim ljudstvom. Višek njegovega izdajstva nad slovenskim narodom pa je, da je tik pred smrtjo podpiral zločinske namere Hitlerjevega plačanca Ljotica in generala Nedića vsega vojnega ministra, ki sta s pomočjo Hitlerja pripravljala puč v Jugoslaviji.

Taka je resnica o dr. Korošcu in njegovih politikih in tega ne morejo zakriti vsi zlagani slavošpevi klerikalnih in drugih gosposkih listov in vsa politična reklamaz njegovim pogrebom. Bil je voditelj slovenske klerikalne gospode, hlapec velerbske in vse jugoslovanske gospode, zanič mednarodne reakcije ter krvnik in sovražnik delavstva, zatiratelj narodov in vsega delovnega ljudstva Jugoslavije.

Zato slovenski delavci in kmetje nimamo nič žalovati za dr. Korošcem. Vendar se ne smemo varati, bo zaradi njegove smrti za nas kaj bolje. Korošev nadlik dr. Kulovec bo nadaljeval s Koroševimi protiljudskimi politikami, ki služijo isti kapitalistični gospodi kot je služil Korošec. Morja nam bo malo drugače govoril — več bomo našli o »slovenski autonomiji«. Toda vedeti moramo, da tudi njegova edina skrb, kako dušiti gibanje delavcev in kmetov, kako jih razdvajati, kako jih varati. Vedeti moramo, da bo le boj, skupen boj delavcev in kmetov rešil tlačanstvo kapitalistov in veleposestnikov ter njihovim političnim hlapcem.

Boj proti draginji

Od začetka vojne pa do danes pri nas draginja neprestano raste. Naši spekulanti, izvozniki, mešetarji so navili cene že do nezasišanih višin. Kljub temu, da Jugoslavija ni v vojni, kljub temu, da se v Jugoslaviji pridela toliko živinskih potrebščin, da bi se vsi lahko preživeli, vendar je Jugoslavija po draginji na drugem mestu v Evropi. To vse zaradi tega, ker imajo verzišniki in spekulanti pri nas svobodne roke, ker jih vlada, v kateri tudi sede spekulanti, na vse načine podpira.

Vlada je izdala Uredbo o internaciji spekulantov. Toda doslej niti eden veliki spekulant iz Slovenije ni bil interniran, čeprav v Sloveniji draginja raste in spekulacija cvete. Oblasti tudi postavljajo odbore proti draginji. Toda za člane teh odborov postavljajo trgovce, velike obrtnike, spekulante in verzišnike! Vse to je popolnoma razumljivo, če pomislimo, da vlada in banovina sami dovoljujejo vsak teden nova zvišanja cen. Pač pa je vlada skupaj z banovino osnovala PREVOD, ki je pravo spekulantsko gnezdo, iz katerega vleče klerikalna gospoda z banom Natlačenom mastne profite.

Delovno ljudstvo je pravilno presodilo, da spekulantska vlada ne bo sama od sebe udarila po spekulaciji in zatila draginjo. Zato je v mnogih krajih organiziral skupen nastop delavcev, kmetov, gospodin in vsch, ki so od draginje prizadeti. V Ljubljani, Mariboru, Trzinu, Borovnici, Šmartnem, Kamniku, Trbovljah, Zagorju, Ježici in drugod so skupno šli na občino in predložili županom svoje zahteve. Iz teh pohodov na občino so se razvile prave protidraginjske demonstracije. V mnogih krajih si je delovno ljudstvo izvolilo po okrajih in tovarnah odbore za boj proti draginji in spekulaciji in zahtevalo od županov, da priznajo te odbore kot predstavniške delovnega ljudstva.

Uspehi tega gibanja proti draginji so se tako pokazali. Režimski župani so z žandarmerijo in policijo vred bili brez moči, obljubili so izpolniti vse zahteve, ki so jih jim

predložili predstavniki protidraginjskih odborov, in so tudi priznali od ljudstva izvoljene odbore. Kazalo je, da bo ljudstvo prisililo vlado in banovino na resnejše ukrepe proti draginji in spekulantom. Ponekod je res sledilo znižanje cen nekaterih živil. Sele, ko je val protidraginjske borbe popustil, je reakcija planila in začela preganjati udeležence demonstracij in člane protidraginjskih odborov in navijanje cen se je smno nadaljevalo.

Česa smo se lahko naučili iz dosedanje borbe proti draginji? Prvič, da protiljudska vlada in banovina kljub ljubam ne bosta ničesar storili proti draginji, če ju ljudstvo na to ne bo prisililo. Drugič, da se v borbi proti draginji ne sme nič popuščati, ker to spekulanti v vladi in na banovini takoj izkoristijo, da borbo razbijajo in zaduše. Tretič, borbo je treba razširiti na vse one kraje in na vse one množice, ki še niso bile v boju. Četrtič, za boj proti draginji je treba še bolj pridobiti male in srednje kmete, ki so od draginje tudi prizadeti, toda bi jih gospoda rada otrgala od protidraginjske akcije.

Draginja ne bo popustila sama od sebe, marveč bodo veletrgovci in spekulanti še bolj navili cene in vlada jih bo še naprej podpirala, dokler delovno ljudstvo s široko odločno in vztrajno borbo proti draginji in spekulaciji temu ne bo naredilo konec.

Spet so povišali davke

Premalo je nadlog, ki tlačijo delavca in delovnega kmeta. Slaba letina in draginja sta premajhni bremeni za delovno ljudstvo. Zato je spekulantska protiljudska vlada udarila delovno ljudstvo še z novimi davki.

Vlada je to pot zvišala posredne davke, to je davke, ki se ne plačujejo naravnost od hiše, zemlje ali dohodkov, ampak posredno v obliki trošarin, taks, carin itd.

Ti posredni davki so najbolj krivični, ker jih morajo plačati predvsem potrošniki njihovih živinskih potrebščin, to

se pravi široki delovni sloji. Zato se delovno ljudstvo po vsem svetu bori za odpravo takih davkov in zahteva da se obdavčijo veleposestniki, banke in drugi kapitalisti. Vlada Cvetković-Maček s slovensko klerikalno glo vred pa dela ravno nasprotno. Namsto da bi obdavčevala spekulante in vojne dobičkarje, ki služijo milijone na razdvajanje draginje, jih pusti pri miru in jim celo odpušča davke, kolikor jih že sami ne zakrijejo s ponarejenimi bilan. Povišuje pa davke, ki jih morajo plačati široke množice, da si otrgajo od ust. Razen tega pa bodo novi posredni davki prišli prav tigovcem in spekulantom, da bodo navili cene, izgovarjajoč se na povišanje carin in taks.

Posebno občutno je vlada zvišala trošarino. Trošarina za sladkor je 2 din. večja, torej bo za 2 din dražji. Trošarina za vino je še enkrat večja 1.— din, sedaj 2.— din). Zvišana je trošarina na elektriko, kavo, jesi itd. Dalje so povišane skoraj vse takšne stvari, ki so tako za prošnie, za pritožbe, sodne takse. Za je vlada zvišala takso, ki se plača pri prodaji posesti; je ta taksa spet zvišana. Za kupno pogodbo se je prejšnjo 10 din, zdaj pa 50 din. Takse za živinske potne liste so se zvišale za 10 din, prej je bila pa 5 din. S tem pov. davkov bo država dobila nad pol milijarde dinarjev. Tudi 500 milijonov dinarjev bo država nagrabila iz roke delovnega ljudstva. Z njimi bo spet podprla izvoznike živil, veleposelstnike, srbsko industrijo. S tem je ljudstvo izsesano in demagoga. Na zahtevo vojskovodskih veleposelstnikov lani vlada znižala zemljarino. Koristi od tega so nelavcem veleposelstniki in kulaki, mali kmetje, ki jih je še, pa prav malo. Vlada pa se je hvalila, kako pomaga tu, ki

Nadaljevanje na drugi strani

Razširjajte, podpirajte „Lj. pravico“ in pišite vanjo!
Uredništvo in poravnava